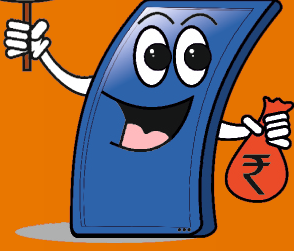

TG-FAME Series

(Target Group Financial Awareness Messages)

લક્ષ્ય જૂથ નાણાકીય જાગૃતિ સંદેશાઓ

નાણાકીય સાક્ષરતા
સમૃદ્ધિ તરફનો
માર્ગ

ઉદ્યોગ સાહસિકો માટે
નાણાકીય સાક્ષરતા

ઉદ્યોગ
સાહસિકો

નાણાકીય સમાવેશન અને વિકાસ વિભાગ - ભારતીય રિઝર્વ બેંક

સંદેશ 1

કોલેટરલ વગર લોન - હા, તે શક્ય છે !

સંદેશ 2

લોન અરજી પ્રક્રિયા

સંદેશ 3

લોન અરજીઓના નિકાલ માટે બીસીએસબીઆઈ (BCSBI) દ્વારા સૂચવ્યા પ્રમાણેની સમય રેખાઓ

સંદેશ 4

ઉદ્યોગ સાહસિકોને જાણવા જ જોઈએ તેવી નાણાકીય શરતો

સંદેશ 5

સક્રિય (પ્રોએક્ટીવ) રહો અને તણાવના કિસ્સામાં બેંકનો સંપર્ક કરો.

સંદેશ 1 : કોલેટરલ વગર લોન - હા, તે શક્ય છે !

રાજ, તમારા ઇંધાને શું થયું ? છેલ્લા એક સપ્તાહમાં તમે કોઈ પણ વેચાણ કર્યું નથી.

હા સાહેબ. મારા ગ્રાહકોએ છેલ્લા સપ્તાહ થી મને ચૂકવણી કરી નથી. અને મારી પાસે બ્લોક પ્રિન્ટીંગ કિઝાર્થન્સ માટે ડ્રેસ મટીરીયલ ખરીદવા માટે કોઈ પૈસા નથી. હું મારા ગ્રાહકો ચુકવણી કરે તે માટે રાહ જોઈ રહ્યો છું, જેથી હું ફરીથી ઇંધો શરૂ કરી શકું.

જો તમે ઇંધો નહિ કરો, તો તમારો નફો ઘટી જશે.

હા સર, પણ હું શું કરી શકું ?

શું તમે જાણો છો કે તમે કોઈ બેંક પાસેથી લોન મેળવી શકો છો ?

પરંતુ સર, તેઓ ગેરંટરો અને કોલેટરલ માંગશે અને મારી પાસે એક પણ નથી

ચિંતા ના કરો, રાજ. CGTMSE યોજના હેઠળ તમને લોન આપવા માટે તમે તમારી બેંકને કહી શકો છો. આ યોજના અંતર્ગત તમારી બેંક કોઈપણ કોલેટરલ વિના લોન આપશે. તમે બેંકની મુલાકાત લો તે પહેલાં મહેરબાની કરીને www.cgtmse.in અને www.dcmsme.gov.in માં આપેલી વિગતો તપાસો.

આભાર સર. હું સાઈટ તપાસુ છું અને લોન માટે તરત જ મારી બેંકની મુલાકાત લઈશ.

ક્રેડિટ ગેરંટી ટ્રસ્ટ

સુક્ષ્મ, લઘુ અને મધ્યમ સાહસો (MSME) મંત્રાલય, ભારત સરકાર અને ભારતીય લઘુ ઉદ્યોગ ધીરાણ બેંક (SIDBI) ની સંયુક્ત પહેલ, જે એમએસઈ (MSE) સેક્ટરને કોલેટરલ અને ત્રીજા પક્ષની ગેરંટીની જરૂર વગર ધીરાણ પૂરા પાડવાનો હેતુ ધરાવે છે.

cgtmse

www.cgtmse.in

CGTMSE 200 લાખ સુધીની કવર સુવિધા પૂરી પાડશે

CGTMSE દ્વારા ચાર્જ કરવામાં આવતી ગેરંટી અને વાર્ષિક ફી કરજદાર કે સભ્યોને ધીરાણ કરતી સંસ્થાએ ભોગવવાની હોય છે.

એમએસઈ સેક્ટરને આપવામાં આવતી ₹ 10 લાખ સુધીની લોન માટે કોલેટરલ સિક્યોરિટી સ્વીકારવી નહીં તેવી સૂચનાઓ તમામ બેંકોને આરબીઆઈ તરફથી આપવામાં આવી છે.

જનરલ ક્રેડિટકાર્ડ (જીસીસી)

નોન-ફાર્મ ઉદ્યોગસાહસિકો બેન્કમાંથી જનરલ ક્રેડિટ કાર્ડ (જીસીસી) મેળવીને કાર્યકારી મૂડી અને ટર્મ લોન, બંનેની જરૂરિયાતો માટે ધીરાણની સવલતો મેળવી શકે છે.

જીસીસી સ્માર્ટ કાર્ડ/ડેબિટ કાર્ડ (એટીએમ/હાથમાં રાખવામાં આવતા સ્વાઈપ મશીનોમાં ઉપયોગી બાયોમેટ્રિક સ્માર્ટ કાર્ડ અને ઉદ્યોગસાહસિકની ઓળખ, અસ્કયામતો અને ક્રેડિટ પ્રોફાઇલ વગેરેની પૂરતી માહિતી સ્ટોર કરવા માટે સક્ષમ) તરીકે જારી કરવામાં આવે છે. જ્યાં પણ એકાઉન્ટ્સ ડિજિટાઇઝ્ડ ન હોય ત્યાં જી.સી.સી. કાર્ડ/પાસ બુક અથવા ક્રેડિટ કાર્ડ-કમ-પાસ બુક તરીકે હાલ પુરતું જારી કરાશે જેમાં નામ, સરનામું, ધારકનો ફોટોગ્રાફ, ઉદ્યોગ મર્યાદાની વિગતો, માન્યતાનો સમયગાળો વગેરે સમાવિષ્ટ હશે, જે એક ઓળખપત્ર તરીકે સેવા આપશે તેમજ ચાલુ આધારે વ્યવહારોની નોંધણી સરળ બનાવશે.

કાર્ડ પરની મર્યાદા જોખમ આકારણીને ધ્યાનમાં લઈ કેસ-ટુ-કેસ આધાર પર બેંક દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે. જીસીસી દ્વારા મેળવેલ લોનનો વ્યાજ દર બેંક દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે. એક ઉદ્યોગસાહસિક તરીકે, તમને ખબર હોવી જોઈએ કે તમારી લોન પર બેન્ક કેટલો ચાર્જ લે છે.

સંદેશ 2 : લોન અરજી પ્રક્રિયા

સ્ટેપ
1

તમારી વ્યવસાય યોજના અને ભંડોળની જરૂરીયાતનો અંદાજ તૈયાર કરો.

તમે ક્યાં તો ઉદ્યમીમિત્ર પોર્ટલ પર જઈ શકો છો
અથવા સીધા બેંકમાં જઈ શકો છો.

UdyamiMitra

<https://udyamimitra.in>
પર ઓનલાઇન અરજી કરો

બેંક

સ્ટેપ
2

અરજી માટે લોન એપ્લિકેશન નંબર અને સ્વીકૃતિ મેળવો.

સ્ટેપ
3

અરજી પર બેંક / પોર્ટલમાંથી તમામ પ્રશ્નોનો તરત જવાબ આપો; તેમના નિર્ણયની રાહ જુઓ

સ્ટેપ
4

લોન મંજૂર કરવામાં આવી છે કે નકારવામાં આવી છે તે ચકાસવા માટે તમારી અરજીને ટ્રેક કરો.

સંદેશ 3 : લોન અરજીઓના નિકાલ માટે બીસીએસબીઆઈ દ્વારા સૂચવ્યા પ્રમાણેની સમય રેખાઓ

બેંકિંગ કોડસ અને સ્ટાન્ડર્ડ બોર્ડ ઓફ ઈન્ડિયા (બીસીએસબીઆઈ) એ લોન અરજીઓના નિકાલ માટે સમયરેખાઓ આપી છે, જે તમામ બાબતોમાં સંપૂર્ણ છે અને પૂરા પાડવામાં આવેલા “ચેક લિસ્ટ” મુજબ દસ્તાવેજોની સાથે છે.

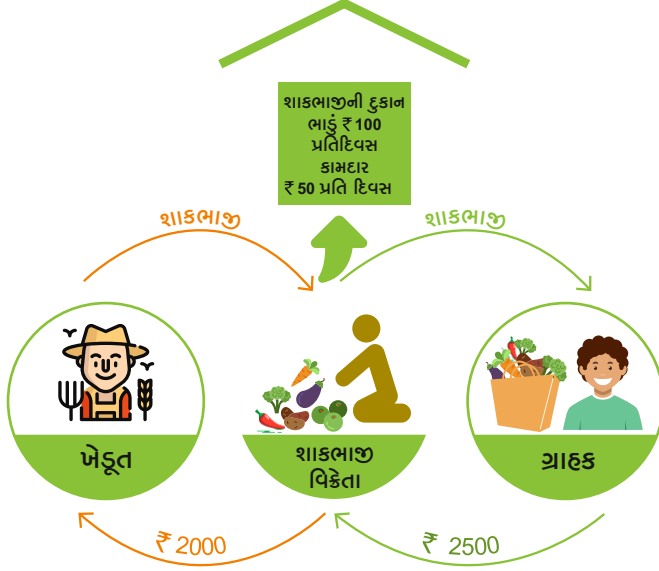
જે બેંકો BCSBI ના સભ્યો છે તેઓએ નીચે પ્રમાણે પાલન કરવાનું છે :

- ધિરાણની મર્યાદા અથવા હાલની ધિરાણની મર્યાદા 5 લાખ સુધી વધારવા માટે એમએસઈ લોનની અરજી : 2 WEEKS
- 5 લાખથી વધુ અને 25 લાખ સુધીની ધિરાણની મર્યાદા : 3 WEEKS

કોડ રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા (આરબીઆઈ) દ્વારા જારી કરાયેલી નિયમનકારી અથવા ટેખરેખની સૂચનાઓનું સ્થાન લેતો નથી અથવા તેને રદબાતલ કરતો નથી અને બેંકો સમયાંતરે આરબીઆઈ દ્વારા જારી કરવામાં આવેલી સૂચનાઓ/દિશા નિર્દેશોનું પાલન કરશે.

સંદેશ 4 : નાણાકીય શરતો (ટર્મ્સ) જે ઉદ્યોગસાહસિકોએ જાણવી જ જોઈએ

પરિદ્રશ્ય-1 પોતાની મૂડી વડે નાણાકીય સહાય

શાકભાજીનો વિક્રેતા ₹ 2000 ની પોતાની મૂડી રોકે છે અને જેડૂત પાસેથી શાકભાજી ખરીદે છે. તે દરરોજ ₹ 100 ભાડા તરીકે અને સહાયકને ₹ 50 નું વેતન ચૂકવે છે. તે ₹ 2500 માં શાકભાજી વેચે છે. શાકભાજીના વિક્રેતા દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ ₹ 100 ભાડું અને ₹ 50 વેતનને સંચાલન ખર્ચ કહેવામાં આવે છે.

વેચાણ માટે શાકભાજી ખરીદવા ખર્ચેલા ₹ 2000 વેચેલ માલની કિંમત કહેવામાં આવે છે. આ કિસ્સામાં નફો આ પ્રમાણે ગણવામાં આવે છે :

$$\text{નફો} = \text{વેચાણ કિંમત} - \text{વેચેલ માલની પડતર} - \text{સંચાલન ખર્ચ} = ₹ 2500 - ₹ 2000 - ₹ 150 = ₹ 350$$

પરિદ્રશ્ય-2 સ્ટોકના હાયપોથીકેશન સામે કેશ કેડીટ

પૈસા નથી ! આવતી કાલે હું કેવી રીતે પુરવઠો ખરીદી શકીશ ?

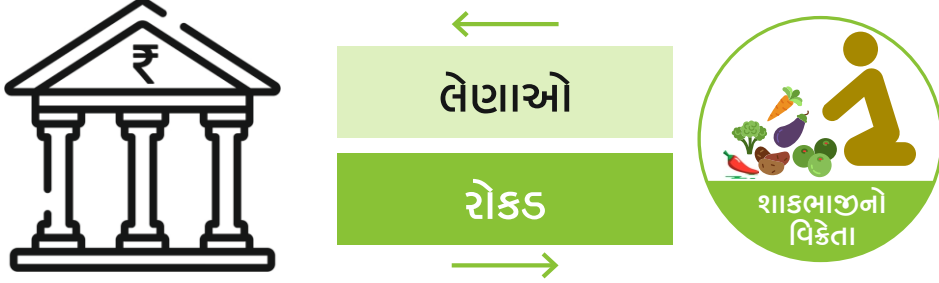
પૈસા નથી ! શું કરવું !

ઘારો કે શાકભાજી વિક્રેતા પાસે પોતાને જોઈતી બધી શાકભાજીની ખરીદી કરવા માટે પોતાની મૂડી નથી અથવા તો તે તેના વ્યવસાયને વિસ્તૃત કરવા માંગે છે. આ સંજોગોમાં તે શાકભાજી કે જેને ખરીદવાની છે તેને સિક્યોરીટી તરીકે ઓફર કરીને બેંક પાસેથી લોન લઈ શકે છે. આ પ્રકારના ધીરાણને કેશ કેડીટ કહેવામાં આવે છે, જ્યાં બેંક સ્વ-નિકાલ કરતી સિક્યોરીટી સામે ધિરાણ આપે છે.

બેંક લોનની સંપૂર્ણ રકમ ઉપાડવાની જરૂર નથી. ફક્ત એટલી જ રકમ જે હાલની જરૂરીયાત પ્રમાણે જોઈતી હોય. આ પ્રકારની સુવિધા પર વ્યાજ માત્ર બાકીની રકમ પર ચાર્જ કરવામાં આવે છે અને સમગ્ર લોન મર્યાદા પર નહીં.

પરિદ્રશ્ય-3 રીસીવેબલ ફાઇનાન્સિંગ (લેણા સામે ધિરાણ)

ઘંઘામાં, સમજૂતી મુજબ ભવિષ્યની તારીખે ગ્રાહકો પાસેથી ચૂકવણી સ્વીકારવા માટેની ક્રેડિટ પૂરી પાડવાની વારંવાર જરૂર ઉભી થાય છે. જ્યારે આપું થાય, ત્યારે બીજા દિવસે પુરવઠો ખરીદવા માટે, ભાડા અને વેતન જેવી અન્ય જવાબદારીઓ માટે ચૂકવણી કરવા પૂરતા પૈસા ન હોય. કરાર મુજબ, પછીની તારીખે પ્રાપ્ત થતી ચૂકવણીઓને લેણાં કહેવાય છે અને જે ગ્રાહક પાછળથી ચૂકવણી કરશે તેવી ધારણા છે તે દેવાદાર કહેવાય છે.

આવી પરિસ્થિતિમાં, જ્યારે વેચાણના નાણાં વિલંબથી પ્રાપ્ત થાય છે, ત્યારે ભંડોળના અભાવે ઘંઘાને રોકવાની જરૂર નથી. શાકભાજી વિક્રેતા બેંકમાં જઈ શકે છે અને લેણાંની સામે ઉધાર આપવાની વિનંતી કરી શકે છે. માર્જિનના ઘટાડા પછી બેંક લેણાંની રકમ સામે નાણાં પૂરાં પાડે છે. લોન પરનું વ્યાજ માત્ર લોન ની બાકી રકમ પર જ ચાર્જ કરે છે.

પરિદ્રશ્ય-4 સ્થાયી અસ્કયામતોની ખરીદી અને તેમનું એકાઉન્ટીંગ

હવે જ્યારે નફામાં વધારો થયો છે, શાકભાજી વિક્રેતા દુકાન માટે ટેબલ અને ખુરશી ખરીદવાનો નિર્ણય કરે છે. ધારો કે તે ₹ 200 નું ફર્નિચર ખરીદે છે. હવે તે એક દ્વિધામાં છે. આગામી દસ વર્ષ માટે ફર્નિચરનો ઉપયોગ થશે તેમ છતાં શું તેણે ₹ 200 નો આ સમગ્ર ખર્ચ આ વર્ષના નફામાંથી બાદ કરવો જોઈએ ? જો તે તેમ કરે તો તેનો નફો ₹ 200 જેટલો ઘટશે. તેથી શાકભાજી વિક્રેતા વિચારે છે કે ફર્નિચરનો જીવનકાળ દસ વર્ષ છે અને તેથી, ચાલુ વર્ષ માટે તે ખર્ચ પેટે 1/10 ભાગ જ ફાળવશે. જ્યારે તે આમ કરે છે ત્યારે આ વર્ષે ખર્ચ તરીકે ભોગવવાની રકમને ઘસારો કહે છે.

વ્યવસાય ચલાવવા માટે ખરીદવામાં આવતી વસ્તુઓ કે જે એક વર્ષથી વધુ સમય માટે વપરાવાની હોય તેમને સ્થાયર અસ્કયામતો કહેવાય છે. જમીન, મકાન, મશીનરી, સાધનો વગેરેનો સ્થાયર અસ્કયામતોમાં સમાવેશ થાય છે.

સ્થાયર અસ્કયામતોનાં જીવન પર આધાર રાખીને, પ્રત્યેક વર્ષે તેનું મૂલ્ય ઘટાડવું જોઈએ. આ ઘટાડાની રકમને એક બાજુ રાખીને અસર આપવામાં આવે છે જેને ઘસારો કહેવાય છે.

પરિદ્રશ્ય-5 લાંબા ગાળાની લોન

જેમ જેમ વેપારમાં વધારો થયો તેમ તેમ, શાકભાજીના વિકેતાને સમજાયું કે શાકભાજી જલ્દી બગડી જાય છે તેથી તેણે ગ્રાહકો દ્વારા નહિ ખરીદાયેલી ખાસ્સી એવી શાકભાજી ફેંકી દેવી પડતી હતી. આના કારણે તેનો ઘણો નફો ધોવાઈ જતો હતો. તેને લાગે છે કે જો તેની પાસે કોલ્ડ સ્ટોરેજ સિસ્ટમ હોય તો તે તાજાં શાકભાજીને લાંબા સમય સુધી રાખી શકે અને બગાડને ઘટાડી શકે. તેણે ફીઝર વિશે તપાસ કરી, કે સારું ફીઝર તેને ₹ 20000 માં પડશે. શાકભાજીના વિકેતાને ખબર પડે છે કે તે <http://udayamimitra.in> દ્વારા લોન મેળવી શકે છે અને તે અરજી કરે છે. તેની લોન વાર્ષિક 10 ટકા વ્યાજના દરથી મંજૂર કરવામાં આવે છે. લોન ના નાણાથી તે ફીઝર ખરીદે છે અને હવે તે શાકભાજીને વધારાના બે દિવસ માટે તાજી રાખી શકે છે. આ શાકભાજી વિકેતાને વધારે નફા તરફ દોરી ગયું.

પરિભાષા : ટર્મ લોન

જે લોનો ચોક્કસ હેતુ માટે લેવામાં આવે છે અને જેમની લાંબા ગાળે (એક વર્ષ અને તેથી વધુ) પુનઃ ચૂકવણી કરવામાં આવે છે તે લોનને “ટર્મ લોન” કહેવાય છે.

ઘંઘાનો સારાંશ

શાકભાજીના વિકેતાએ ₹ 10 લાખનું કુલ વેચાણ કર્યું હતું અને તેણે વેચેલ માલની પડતર કિંમત ₹ 8 લાખ હતી. આ રીતે શાકભાજીના વિકેતાને ₹ 2 લાખનો કુલ નફો થયો હતો. તેણે અનુક્રમે ₹ 36000 અને ₹ 18000 ભાડું અને વેતન ચૂકવ્યું હતું. (વર્ષના 360 દિવસ ધારીને). વર્ષના અંતે તેની કેશ ક્રેડીટની બાકી રકમ ₹ 2000 હતી. સમજણની સરળતા ખાતર ધારી લઈએ કે વર્ષના દરેક દિવસે બાકી રકમ ₹ 2000 હોય, તો તે કેશ ક્રેડીટનાં બાકી બેલેન્સ માટે કુલ ₹ 200 વ્યાજની ચુકવણી કરે છે. વર્ષના અંતિમ દિવસે ટર્મ લોન પર ₹ 6000 ની ચુકવણી કરી અને સરવેયામાં ટર્મ લોન ની બાકી રકમ ₹ 14000 છે. ટર્મ લોન પર વર્ષ માટે ₹ 2000 ની રકમ વ્યાજ તરીકે વસૂલવામાં આવી હતી. તેથી વર્ષ માટે ચૂકવવામાં આવેલ કુલ વ્યાજ ₹ 2200 છે. ફીઝર પર ₹ 2000 અને ફર્નિચર પર ₹ 20 ઘસારો છે એટલે વર્ષમાં કુલ ₹ 2020 ઘસારા માટેના ખર્ચ તરીકે ગણાયા. (ફીઝર અને ફર્નિચર બંને માટે 10 વર્ષનું આયુષ્ય અને ઘસારાનો દર 10 ટકા ધારતા). ઘસારો બાદ થયા પછી ચોખ્ખી સ્થાયી અસ્કયામતો ₹ 18180 (₹ 20200 - ₹ 2020) છે.

નફા નુકશાનનું નિવેદન		બેલેન્સ શીટ	
સેલ્સ	: ₹ 10,00,000	અસ્કયામતો :	
વેચેલ માલની પડતર	: ₹ 8,00,000	રોકડ	: ₹ 1,39,100
કુલ નફો	: ₹ 2,00,000	લેણાં	: ₹ 2500
સંચાલન ખર્ચ		સ્થાયી અસ્કયામતો	: ₹ 18,180
ભાડું	: ₹ 36,000	કુલ અસ્કયામતો	: ₹ 1,59,780
વેતન	: ₹ 18,000	જવાબદારીઓ	
ઓપરેટીંગ પ્રોફિટ	: ₹ 1,46,000	કેશ ક્રેડિટ	: ₹ 2000
વ્યાજ	: ₹ 2,200	ટર્મ લોન	: ₹ 14000
ઘસારો	: ₹ 2,020	માલિકોની મૂડી	: ₹ 2000
કરવેરા પહેલા નફો	: ₹ 1,41,780	જાળવેલ નફો	: ₹ 1,41,780
		કુલ જવાબદારીઓ	: ₹ 1,59,780

સંદેશ-5 સક્રિય રહો અને તણાવના કિસ્સામાં બેંકનો સંપર્ક કરો

ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિઓમાં તમે બેંક શાખામાં અથવા એક સમિતિ જેને બેંક દ્વારા જિલ્લા/રાજ્ય/પ્રાદેશિક સ્તરે રચવામાં આવી છે, તેને અરજી કરી શકો છો. બેંક/સમિતિ તમારા ખાતાના તણાવને ઉકેલવા માટે વિવિધ વિકલ્પોની શોધ કરશે.

સુધારણા

બેંક/સમિતિ એકાઉન્ટનું નિયમન કરવા માટે તમારા તરફથી પગલાઓ અને સમય મર્યાદાઓને નિર્ધારિત કરતી પ્રતિબદ્ધતા મેળવી શકે છે. તેઓ જરૂરિયાત આધારિત વધારાનું ફાઇનાન્સ પૂરૂ પાડવા વિચારી શકે છે.

પુનઃ રચના

જો શક્ય હશે તો તમારા એકાઉન્ટની પુનઃરચના કરવાનું વિચારશે, એ સુનિશ્ચિત કર્યા પછી કે તમે ઇરાદાપૂર્વક ડિફોલ્ટર નથી (એટલે કે ભંડોળનું ડાઇવર્ઝન, કપટ કે છેતરપીંડી નથી)

વસૂલાત

જો બેંક/સમિતિ એવું અનુભવે છે કે પ્રથમ બે વિકલ્પો સંભવ નથી, તો તે કદાચ લોનની વસૂલાતની શરૂઆત તમારી સાહસમાંથી કરશે.

નાણાકીય શબ્દોનો સારાંશ

નફો અને નુકશાન નિવેદન	:	કંપનીનું આવક અને ખર્ચ દર્શાવતું નિવેદન. આ ચોક્કસ સમયગાળા માટે તૈયાર કરવામાં આવે છે (સામાન્ય રીતે એપ્રિલ 1 થી માર્ચ 31)
બેલેન્સ શીટ	:	ચોક્કસ તારીખે કંપનીની મિલકતો અને જવાબદારીઓની સ્થિતિ દર્શાવતું નિવેદન.
રેવન્યુ	:	ઉત્પાદનો અને સેવાઓના વેચાણથી પ્રાપ્ત થતી રકમ. આમાં રોકડ અને ક્રેડિટ વેચાણ, બંનેનો સમાવેશ થાય છે.
વેચેલ માલની પડતર	:	પ્રોડક્ટ બનાવવા માટે અથવા પ્રોડક્ટની પ્રાપ્તિ માટે થતો આ સીધો સામગ્રી ખર્ચ છે
કુલ નફો	:	કુલ નફો એ ઉપજ અને વેચેલ માલની પડતર વચ્ચેનો તફાવત છે. તેમાં ઓપરેટિંગ ખર્ચ જેવા કે ભાડું, પગાર વગેરેનો સમાવેશ થતો નથી.
સંચાલન ખર્ચ	:	ખર્ચ કે જે સામાન્ય ઉત્પાદન સાથે સીધા જ સંકળાયેલા નથી, ઉદા.ત. ભાડું, પગાર અને એસજી એન્ડ એ (વેચાણ, સામાન્ય અને વહીવટી ખર્ચ)
વ્યાજ	:	બાકી લોનની રકમ પર પૈસા આપનારને ચૂકવવામાં આવેલ ચાર્જ
ઘસારો	:	તેમના જીવનકાળના આધારે સ્થાયી સંપત્તિ પર લાગુ કરાયેલો વાર્ષિક ખર્ચ ઘસારો છે. નફા અને નુકશાનના ખાતામાં ખર્ચ તરીકે ગણવામાં આવે છે.
કરવેરા પહેલાનો નફો	:	કુલ નફો - સંચાલન ખર્ચ - વ્યાજ - ઘસારો
અસ્કચામતો	:	ચાલુ અસ્કચામતો જેમ કે કેશ, ઇન્વેન્ટરી અને બિન-ચાલુ અસ્કચામત અથવા પ્લાન્ટ એન્ડ મશીનરી જેવી સ્થિર અસ્કચામતો
જવાબદારીઓ	:	શેરહોલ્ડર કેપિટલ, લેણદારો અને ટૂંકા ગાળાની લોનો જેવી વર્તમાન જવાબદારીઓ જે એક વર્ષમાં ચૂકવવા પાત્ર છે અને ટર્મ જવાબદારીઓ (એક વર્ષ પછીની ચૂકવણીની જવાબદારીઓ)
રીસીવેબલ્સ (લેણાં)	:	ચુકવણીઓ જે કરાર મુજબ ભવિષ્યની તારીખે ગ્રાહકો પાસેથી પ્રાપ્ત થાય છે.
ચાલુ અસ્કચામતો	:	ચાલુ અસ્કચામતોમાં રોકડ, એકાઉન્ટ રીસીવેબલ્સ અને અન્ય તરલ અસ્કચામતો સામેલ છે જે સરળતાથી રોકડમાં રૂપાંતરિત થઈ શકે છે.
સ્થાયી અસ્કચામતો	:	અસ્કચામતો જે લાંબા ગાળા માટે ઉપયોગમાં લેવાય છે અને જે વ્યવસાયના સામાન્યકામકાજ દરમિયાન વેચવામાં આવતી નથી
કેશ ક્રેડિટ	:	ચાલુ અસ્કચામતોને નાણાં પૂરાં પાડવા માટે અને રોજબરોજના વ્યવસાયને સંચાલિત કરવા કામકાજની મૂડીની લોન
ટર્મ લોન	:	લાંબા ગાળાની લોન. સામાન્ય રીતે સ્થાયી અસ્કચામતો ખરીદવા માટે લેવામાં આવે છે અને સમયાંતરે હપ્તાઓમાં ચૂકવવામાં આવે છે
ઇક્વિટી કેપિટલ	:	શેરહોલ્ડર્સની મૂડી જે કંપનીમાં માલિકી હિતનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.

MSMEs માટે તાજેતરના પગલાઓ

ટ્રેડ રીસીવેબલ્સ ડિસ્કાઉન્ટીંગ	:	શું તમે તમારા ખરીદદારો પાસેથી વિલંબિત ચુકવણીઓની સમસ્યાનો સામનો કરી રહ્યાં છો ?
સિસ્ટમ (TReDS)	:	જો હા, તો તમે TReDS દ્વારા તમારા લેણાંને ડિસ્કાઉન્ટ કરી શકો છો. આરબીઆઈ દ્વારા લાઇસન્સ થયેલ ત્રણ એકમો જેમ કે આરએક્સઆઈએલ, માયન્ડ સોલ્યુશન અને એ.ટ્રેડ્સ (A.TReDS) પ્લેટફોર્મનું સંચાલન કરે છે.
સર્ટિફાઇડ ક્રેડિટ કાઉન્સેલર્સ	:	શું તમે MSME (લોન) માટે વ્યાવસાયિક દરખાસ્તો તૈયાર કરવાના નાણાકીય દસ્તાવેજો વગેરે જાળવી રાખવાનાં જ્ઞાનના અભાવને લીધે બેંકોમાં અરજી કરતા અચકાઓ છો ? તમે સર્ટિફાઇડ ક્રેડિટ કાઉન્સેલર્સ (CCCS) ની મુલાકાત લઈ શકો છો જે SIDBI દ્વારા નોંધાયેલા છે. આવા સલાહકારોની સૂચિ https://udyamimitra.in/Home/CCC પર ઉપલબ્ધ છે. આ સલાહકારો તમને ધંધાકીય નિર્ણયો માટે સહાય કરી શકે છે.

* ઉપરોક્ત શરતોની વ્યાખ્યા કેવળ સૂચક છે. તેઓ એક ઉદ્યોગથી બીજામાં જુદી જુદી હોય છે અને અર્થઘટનને આધીન છે.

લક્ષ્ય વિશિષ્ટ નાણાકીય શિક્ષણ સામગ્રી

રિઝર્વ બેન્કના એક્ઝિક્યુટિવ ડિરેક્ટર, શ્રી દિપક મોહંતીની અધ્યક્ષતા હેઠળ નાણાકીય સમાવેશના મીડીમય ટર્મ પાથ પરની સમિતિની ભલામણોમાંની એક, નાણાકીય શિક્ષણ માટેનો 'પન સાઈઝ ફીટસ ઓલ' અભિગમ આદર્શ કરતાં ઓછો હોઈ શકે છે કારણ કે વિવિધ લક્ષ્ય જૂથોને વિવિધ પ્રકારના નાણાકીય શિક્ષણની જરૂર છે, પરિણામે, સામગ્રીને વિવિધ લક્ષ્ય જૂથો માટે કસ્ટમાઈઝ કરવાની જરૂર છે.

ભારતીય રિઝર્વ બેન્કનાં ધ ફાઇનાન્સિયલ ઇન્કલુઝન અને ડેવલપમેન્ટ ડિપાર્ટમેન્ટ, પાંચ અલગ અલગ લક્ષ્ય જૂથો માટે વૈવિધ્યપૂર્ણ નાણાકીય સાક્ષરતા સામગ્રી સાથે આવ્યું છે એટલે કે ખેડૂતો, નાના ઉદ્યોગ સાહસિકો, શાળાનાં બાળકો, સ્વ સહાય જૂથો (એસએચજી) અને વરિષ્ઠ નાગરિકો. આ પુસ્તક વૈવિધ્યપૂર્ણ નાણાકીય સાક્ષરતા વિષયવસ્તુ પર પાંચ પુસ્તકોની શ્રેણીમાંનું એક છે.

ડિસ્ક્લેઇમર

વાચકને નાણાકીય રીતે શિક્ષિત બનાવવાના હેતુથી આ પુસ્તક 'પાંચન અને શિક્ષણ સામગ્રી' તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યું છે તેનો હેતુ કોઈ ચોક્કસ નાણાકીય ઉત્પાદન/સેવા અથવા સેવાઓના સંબંધમાં નિર્ણય કરવા વાચકને પ્રભાવિત કરવાનો નથી.

કોપિરાઇટ

પ્રથમ આવૃત્તિ - એપ્રિલ 2018

સ્ત્રોતનો સ્વીકાર કરવામાં આવે તો પુનઃપ્રકાશનની પરવાનગી છે.

લિખિત અને પ્રકાશિત:

નાણાકીય સમાવેશ અને વિકાસ વિભાગ

ભારતીય રિઝર્વ બેંક

10 મો માળ, કેન્દ્રીય કાર્યાલય ભવન,

શહીદ ભગતસિંહ માર્ગ,

ફોર્ટ-મુંબઈ

સ્વીકૃતિઓ

ડિઝાઇન:કોશિક રામચંદ્રન

નાણાકીય સમાવેશન અને વિકાસ વિભાગ
ભારતીય રિઝર્વ બેન્ક

10 મો માળ, કેન્દ્રીય કાર્યાલય ભવન,
મુંબઈ 400001, ભારત